

BERLIINI KAJA

BERLINER ECHO

Genua konverents

rahvusvahelise majanduselu probleemide lahendamisel.

Ilmasõja tagajärjel majanduslistel ja poliitilistel põhjustel tekkinud ilmamajanduslik seisukord on iseäranis viimase kahe aasta jooksul muutunud sarnaseks, et eriti Euroopa riikidevaheline vastastikune nõupidamine hädasti tarvilikuks sai. Seks avaldasid võitjad kui võidetud, erapooletud kui ka poliitiliselt lahkuminev Nõukogude Venemaa nõusoleku ja astusid läind kuu esipoolel Genuas kokku. Konverentsi ülesanne ja siht, mis võitjate ja majanduslikult tugevate riikide võimukandjate töötuse järele pidi seisma kõrgemal kui konverentsist osavõtjate riikide omavahelised majandus- ja poliitilised vahekorrad, tahtis saada esimeseks teenäitajaks maailma rahvaste tuleviku kohta. Maailma rahvaid hakkas valdama mingi uus lootus — mingi uus jõud, mis üleöö ilmsiks pidi tulema. Näis kui oleks nõupidamise algamisega senni kestnud vastuolud Euroopa riikide vahel iseenesest olematuks saand. Konverentsi esialgne ülesanne oli: ühelt poolt anda usaldust, teiselt poolt nendele töötustele vastu anda usaldust. Nii oleks sel teel jõutud ilmamajanduslike probleemide lahendamisele. Konverents mis umbes kuu aega kestnud, pole suutnud aga ses sihis teha ühtki edusammu, küll on aga osavõtjate riikide vahel tehtud eraviisil lepinguid, mille tähtsus kõigiti kaaluv ilmamajandusliste jõudude vahekorras tulevikus.

Sõja ja selle tagajärgede läbi tekkinud uued jõudude vahekorrad ilmarikide vahel on igale selged juba sõja lõpust pääle. Nende vahekordade järkjärgult teravaks muutumine on niihästi siin kui sääal annud põhjust seks, et teha katseid vastastikusel nõupidamisel selle nähtuse põhjuste kõrvaldamiseks. Seks siis ka seisukoht: konverentsist osavõtjad peavad olema üheõiguselised — ei tohi olla võitjaid ega võidetuid. Selle lipukirja all avati liitriikide eesvõttel Genua konverents.

Konverentsi tegelikku tööd jälgides, näeme aga hoopis muud. Juba algusest pääle esineb sääal kaks ristivastukäivat jõudu. Ühelt poolt näeme majanduslistelt tugevaid, sõjas võitjaid liitriike — teisel majanduslikult nõrka, sõjas kaotanud Saksamaad ja Nõukogude Venet. Kumbagi laagris on oma erihuvid ja põhimõtted, millest siin ega sääal lahkuda ei taheta ega võidagi. Liitlaste seisukõhaks on eraomaduse põhmõte, N. Venemaa seisukõhaks sotsialistiline ehk eraomaduse eitamise põhmõte. Saksamaal aga äraootav seisukoht — kumb pakub enam, kas vaenlane või uus sõber. Sarnases jõudude vahekorras algaski Genua konverents tegelikult.

Liitlaste, juba varem väljatöötatud seisukoht, esines kahes osas: püüda N. Venemaalt väljajingida selle

looduse rikkusest osasaamise ja sellele lisaks võita Vene turg Saksa ja Inglise tööstussaadustele. Venemaa õiiallikad ja söekaevandused pidid liitlaste eraomaduslike huvidele kasutada antama neil tingimustel, mis oleks võimaldand nende puutumata ja monopoli iseloomulise eksploateerimise. Sarnane võimalus liitlastele oleks omakord annud Venemaale võimaluse astuda kaubanduslisesse läbikäimisesse liitlastega ja Saksamaaga, viimasega muidugi liitlaste kontrolli all. Mis aga eriti Venemaale rahalisse abiansesse puutub, siis oli liitlaste kava järele püütud seda küsimust võimalikult lahtiseks jätta. Venemaa ennesõjaaegsed võimalusmad väljamaale ja kohustused võõraste riikide alamate vastu olid liitlaste seisukohalt mõõduvandvad sel määral, kuivõrd seisukoha pääülesanne end nende võlgade ja kohustuste läbi reguleerides teostada pidi laskma. Sarnane siis liitlaste seisukoht pääjoontes.

Venelaste seisukohalt võiks nende pääülesandeks küll suurema rahalise laenu saamist liitlastelt nimetada. Üldiselt näikse tagatiseks nende poolt lubatavat ennesõjaaegsete riigivõlgade ja väljamaalastele võlgnevate kohustuste aegajalist tasumist, ehk teatud tingimiste all nende eraomaduse tagasiandmist, ja seda kõike vast siis, kui liitriigid Nõukogude valitsust seaduslikult tunnistavad. Liitlastele looduse varandustest osasaamises tulevad nad vastu niikaugale kui palju see nende riigi põhimõttele vastav ja lubatav, s. t. liitlased võivad õiiallikates ja söekaevandustes ettevõtjatena tööga pääle hakata ajutise lepingu põhjal, monopoli eesõigus peab aga riigile jääma.

Kui nüüd võtta mõlemate poolte seisukohad vaatlemisele, siis näeme, et nende põhimõtete vahe on päratu suur ja sellest ülepääsmine Genua konverentsil esitatud tingimuste abil võimatu näib. Ta arvesse võib aga kirjutada, et ta on usalduse küsimust valgustand sel määral, et äraootavale seisukohale asund Saksamaa Nõukogude Venega eraviisil liitus. Genua konverents, kaaludes vastastikkuse usalduse küsimust Euroopa majanduselu uuesti jaluleseadmiseks, on senni näidand, et selle küsimuse lahendamine ikkagi veel vastaste poolte sõjajõududest oleneb.

Juba konverentsi algul avalikuks saand Saksa-Vene eraleping on tõsiseks mõõduandvaks nähtuseks sarnasele olukorrale. Raskete sõjamaksude all ägav Saksamaa oli otse sunnitud otsima iseseisvalt abi, kuigi sama viletsas majanduslikus olukorras oleva Venemaa käest. See oli seda tarvilikum, kui liitlaste tõsine plaan, rakendada Saksamaa tööstuslikku jõudu oma hu-

O. Strandmann

Genua konv. Eesti saatkonna liige.

tõeks saand nende kahe riigi vahel see tarvidus, mis liitlased Venemaaga kokkuleppe loomisega kätte saada tahtsid. Saksamaa ja Nõukogude Venemaa aga avaldasid oma vastastikku tahtmist üksteisele majanduslikult abiks olla, ilma liitlaste vaheltkauplemiseta.

Senni on liitlaste ülesannetest järele jäänd ainult see nõudmine Nõuk-Venemaa vastu, mis eraomadusega tegemist teeb. Kuid nagu juba varemalt tähendatud, põrkab ka see põhimõte venelaste omaga armutalt kokku. Senni pole ses küsimuses kumbagilt poolt järeleantud, päälegi laseb asjaolukord oletada et ka lähem tulevik veel ses küsimuses lahendust ei näi toovat.

Konverentsi ühise nõupidamise iseloom on aga iseäranis viimasel ajal hakkand lagunema. Ühelt poolt on märgata, et liitlased püüavad üksteise võidu eralepinguid siduda Nõuk.-Venemaaga. Teiselt poolt täituks nagu N.-Venema soovid sel teel, kuid vast ainult ses laatuses kui võrd nad üldse teostamist võivad leida, siis kui Am. Ühisriikide mõju arvest välja jäetakse. Nii erinevad kõikide huvid üksteisest, mis kindlaks tõenduseks konv. lagunemiseks.

Inglaste viimane katse — et päästa konverentsi ülesandeid ja tuua parandust eestkätt enda majanduselule — asuda Versailles rahulepingu läbivaatamisele Genuas, ei näi prantslaste ja belglaste huvidega kokkukäivat. Konverentsi raskuspunkt aga Saksamaa

vides Venemaa majanduselu jalule seadmiseks, konverentsi esimestel päevadel selge ja ähvardava kuju omandas. See ootamata ja ajaloolise tähtsusega samm Saksamaa ja Venemaa vahel hävitas liitlaste plaani ja osa nende ülesandest täiesti. Saksamaa-Vene lepingu esile kerkimiseks oli

pääle pandud rõhuvates kontributsiooni kohustustes kestab endiselt edasi. Inglaste ja prantslaste terav majanduslike huvid vahekord ei näi senni ühegi võimaluse pääle tähendavat, mis võiks olla mõõduandvaks ja asjalikuks toetuspunktiks Versailles'i rahulepingu muutmiseks Saksamaa suhtes. Isegi Inglismaa võimalik hädakisa, et Saksamaa ja Venemaa esitab rahvaarvu poolest $\frac{2}{3}$ jõudu kogu Euroopast, näib prantslaste kurtidele kõrvadele kuulmataks jäävat.

Ilmamajanduse probleemide lahendamisel Genua konverentsil esitatud huvid pooled on liikund kahes üksteisele vastukäivas sihis omaette. Ühel pool — liitlaste laagris enne konverentsi algust valitsend enam-vähem ühine siht on konverentsil kokku varisend ja endistest ühistest huvidest on tekkind üksikute liitriikide huvid partikularism. Teisel pool — varemalt lahus seisvad N.-Venemaa ja Saksamaa on omad vastastikused huvid eralepingu teel ühisteks tunnistanud. Nii siis Läänes — deskontsentratsioon, Idas — kontsentratsioon.

Sarnane uus jõudude vahekord on paratamata loond mõlemas laagris uued seisukohad. Nende seisukohtade vahekorras saab ilmamajanduslike probleemide lahendamine tulevikus võtma kaugelt tõsisema kuju, kui see senni võimalik olnud. Päevpäevalt viletsamaks muutuv ilmamajanduslik seisukord saab olema selles lahendamises iseäraliseks tõukejõuks.

Genua konverents, mis senni umbes kuu aega kestnud, ei näi omavat seda arusaamist ja asjalikkust, mis praeguseks ilmamajanduse seisukorra

G. Vestel

Genua konv. Eesti saatkonna esimees.

mõistmiseks ammu tarvis läheb. Nüüd on aga üksikute riikide majanduslikud huvid muutnud endise jõudude vahekorra hoopis. Selle uue vahekorra arenemisest saab rahvusvaheline majanduselu probleemide lahendamine tulevikust olenema.

Berliinis
8 mail 1922.

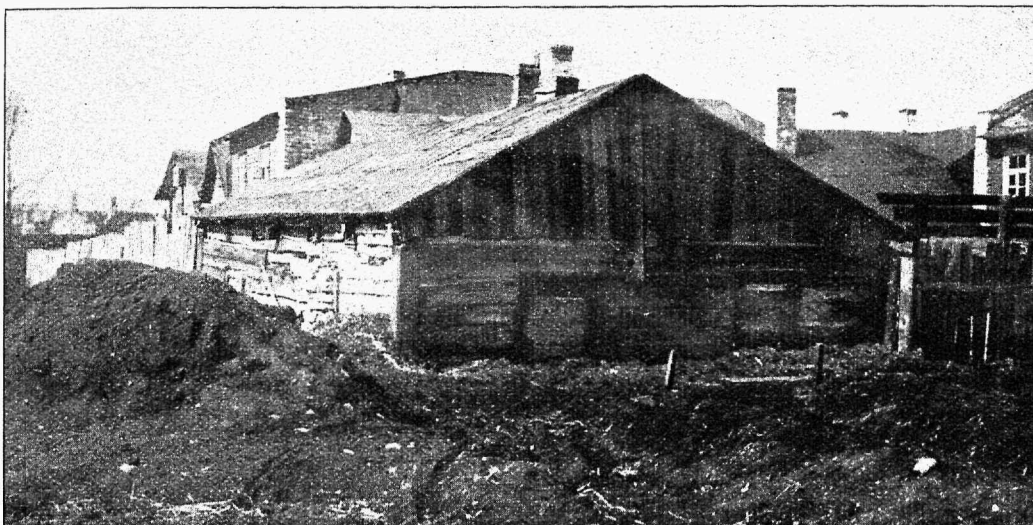
A. V.

M. Luther

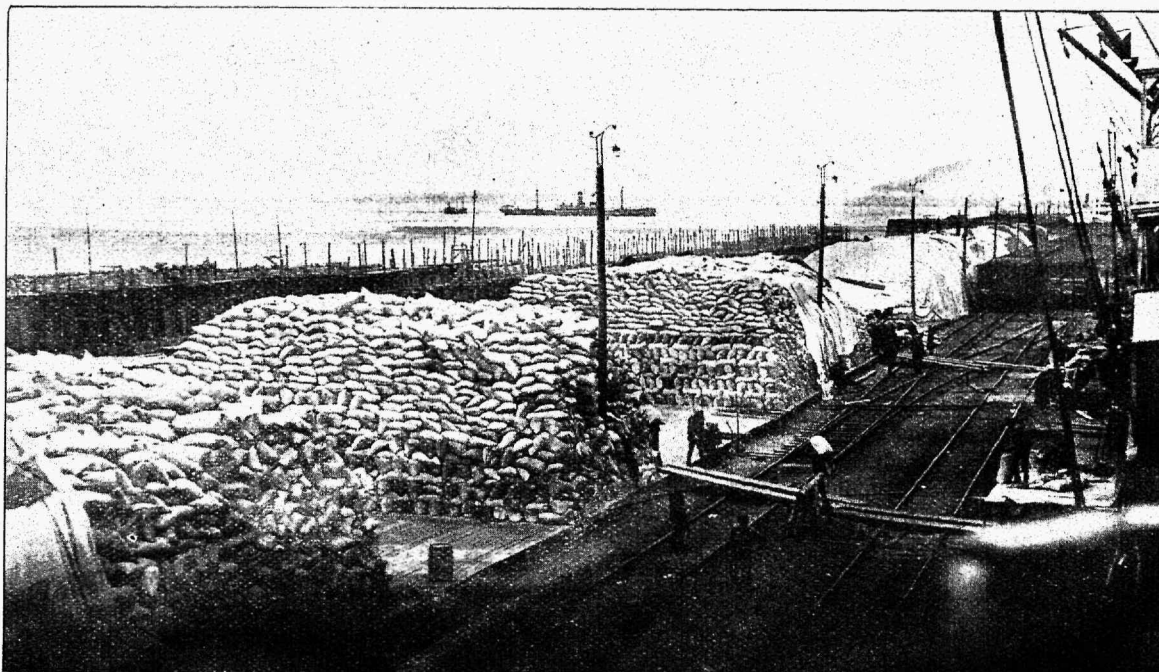
Genua konv. Eesti saatkonna ekspert.

Pildid päevasündmustest.

Eesti kommunistide põrandaaluse juhi Viktor Kingissepa pääkorter
Medveshi tänaval Tallinnas, kus ta mai algul arreteeriti.

Foto Parikas.

Vili Venemaa jaoks mai kuu algul Tallinna sadamas ärasaatmist ootamas.

Foto Akel.

Näljapildid Venemaalt.

1. Leivata perekond (ülal pahemp).
2. Nälgiva lapse keha (ülal paremp).
3. „Tsônga'st“ paistetand jalad. Surmale määratud laps. (all).
4. Nälga surija (Ülesvõetud Simbirski haigem. juuli kuul 1921). (V. lehek. 5 ülal).
5. Näljast moonutatud ja tursund kehad. (V. lehek 5 all).

Peetri ausamba mahavõtmine.

Mitte hääd mälestused pole Eesti ajaloos Peeter I.-sest. Pärast Põhja sõda, mis maa hirmsasti laastas ja venelaste võimu Baltimaade kohta sõjalisel jõul maksma pani, kärbiti eestlastelt needki vabaduse raasukesed, mis rootsi ajal maksma pandi. Veel nüüdki mäletakse põlvest põlve „vana hääd rootsi aega“. Ja mitte põhjusega. Sest meie maa Venemaa alla heitmisega, hakkas tegelikult ka pääle meie rahva venestamine, mis järkjärgult arenes niikaugele, et alles hiljuti meie koolides karistati õpilasi Eesti keele kõnelemise eest. Emakeele kõnelemine loeti õpilastele kuriteoks ja see sihilik kasvatus on kahtlemata nii mõningad jäljed jätnud. Kuid mitte ainus pahe, lapsehinges emakeele armastuse ja kodumaa tunde surmamise püüe, pole venestamisega ainult kaasas käind, vaid vene-keelsed ja laadilised kohutud, ametiasutused, õigeusu propageerimine, venelaste eesõigus igas ametis ja teenistuses j. n. e., see kõik on meie rahva enesetunnet järkjärgult masendand ja usku enda jõusse halvand. Mäletame väga hästi 1917 a revolutsiooni, mis Petrogradis puhkes ja kajana meie maale ulatas. Meie linnades kukutasid kohaliku võimu just pääsasjalikult vene töölised ja vene üliõpilased. Eestlased jäid suuremalt osalt aralt kõrvale ja vaatasid päält. Sisse oli istutatud maast madalast kartus Vene Keisri võimu vastu — ei tahtnud

Foto Parikas

ega julgendki nagu keegi oma kätt tõsta Keisri pildi või Veneriigikulli vastu. Jumal teab, mis võib veel kõik tulla! Samasugusest psühholoogiast on vist tingitud ka see nähtus, et nii mõnedki imeprialistlikud ausambad rahulikult edasi jäid meie linnu ja nende avalikke kohti „igaks juhtumiseks“ ilustama Üks sarnastest tähelepanemisväärlisemast oli Peetri ausammas meie päälinna Vabaduse Platsil. Iseseisvuse algusest pääle hakkas juba kuulduma häáli siinsääl, ajalehe veergudel ja mujal, et kas pole juba aeg seda „võörast meest“ säält koristada. Linna- ja riigisid vaatasid aga nimetatud ausamba pääle vabaõhu museumi seisukohalt ja endiselt jäi see „Suur Härj“ meie Vabaduse Platsi kaunistama. K. a. ööl vastu iseseisvuse püha, kus mõned julged mehed linnavahti ausamba juurest ära katsusid meelitada, mis aga korda ei läind (linnavaht oli liig truud oma tsaarile) ja mahavõtmise katse nurja läks ning Peeter vist ainult kaetud palgega oma alamate paraadi päält pidi vaatama. Kuid see katse sai siiski tõukeks pärastiseks Peetri ausamba kõrvaldamiseks. Nüüd on ommeti kord linna ja riigisade museumi ajud liikuma hakkand ja nagu alumine pilt kujutab, seisavad inimesed nukrate nägudega „Suure Härja“ matusel.

Kuid, kas ei tehtud siiski veel halvasti!?

Foto Parikas

Kolm pisilugu.

Paar.

Vähe kõnnib inimesi V. linna pargis. Eriti vähe äripäivil ja halbadel aasta-aegadel, mil harv park ja madalad pilved sünge järve kohal otse loodud enesetapjate meelejahutuseks.

Aga proua Mattsoni ja Uurijat võis sääil näha alati. Proua moodsalt riides, Uurija keebis, talvel, mustas kuldnööbilises sinelis. On meele sööbund see paar, lõpmata jalutamas ja lehtedeta park täis peent, lootusetut sügisvihma.

Proua, veinikaupmees Mattsoni naisena ja Uurija oma ametliku seisukorra tõttu, kuulusid mõlemad „kõrgemasse“ seltskonda ning olid muulased.

Proua oli üle kolmekümne, täidlane, lasteta, käis sagedasti pidudel ja oli kõige extravagantsem daam linnakeses, puuderdas, minkis ennast ja värvis oma juukseid. Ta sõandas oma juukste värvi aegajalt isegi muuta, pannes ei millegiks terve linna naisseltskonna piinlikult jälgi-vaid pilke ja halvaks-panevat imestust.

Temast kõneldi ammu halvasti, küll ei midagi kindlat, seda enam riivakalt, taheti uskuda ja usuti, et temas kõlblust ei ole. Et midagi kindlat ette polnud tuua, siis püsis see arvamine seda viisalt.

Arvamine võttis hoogu, pilkude ristlemine tihenes ja luuramised teravnesid, kui vahakord proua ja Uurija vahel nähtavaks sai. Vahekorras ei teatud muud, kui seda, mis nähti. Nähti aga seda paari alati koos, nii pidudel kui pargis. Ja Uurija oli prouast noorem.

Mattsonid elasid aga isekeskis väga hästi. Veinikauplus asus alumisel korral, elukorter ülemisel. Ühendust peeti kodutelefoniga (see oli ainus telefon linnas, hobusepostijaamas asuv aparaat teenis ainult ümberkaudseid mõisaid). Siin oli nüüd publikumil kauplusesse juhtudes võimalik päält kuulda, kuis Mattson oma naist telefoni kaudu kõige õrnemate nimetustega kõnetas.

Publikumil oli ka võimalus alati näha paari kõndimas, pargis ja tänavatelgi. Mõistatus täeline. Seltskond oli nõuta. Uurimised ja luuramised ei toond midagi valgele. Ja kuidas nad võisidki midagi anda,

kui Uurija oli ise elukutseline uurija, ringkonnakohtu uurija! Aga kombus nõudis oma. Hüvitust oli tarvis.

Mattsonitega ühes majas elas peenem kingseppmeister Saksenberg oma lihava „emandaga“ ning suure perega. Proua Saksenberg oli nii kardetava naabruse tõttu oma laste tuleviku pärast väga mures.

Kord pani proua Saksenberg tähele, et tema ja proua Mattsoni kukk kaklevad ning proua Mattsoni kukk tema omast üle. Järgmisel turupäeval ostis proua Saksenberg uue, tugevama kuke ning lähemal kukkede kakelusel lõi seesinane proua Mattsoni kuke surnuks. Proua Mattson ei jätnud ka võlgu, vaid muretses veel tugevama kuke ja nüüd oli paari päeva

pärast proua Saksenbergi kukk surmalaps. Proua Saksenbergi ja tema kohvikonna vihal polnud piiri. Süüta kukkede tapmine oleks veelgi edasi kestnud, isegi kohtusse ähvardas asi minna — advokaadid olid juba märgitud — kui mitte mehed poleks vahele astund ja loo lõpetand. Kombus aga jäigi hüvituse ta.

Linn pidi endiselt päält vaatama, kuidas proua Mattson Uurijaga jalutab.

Olin vahepeäl asund teise linna. Mõne aja pärast nägin sääil Uurijat. Kohtasin teda mitu korda, ta oli nüüd siin ametis.

Kui aga püha-deks V-sse sõitsin, siis

kõndisid pargis jällegi proua Mattson ja Uurija.

*

Tädi Simson.

Sama tuttav kui linnapää ja vajaline kui ämma-emand, oli tädi Simson keda hüüti vahel ka madaamiks.

Ei läind mööda ühtki suuremat pulma, kihluspidu, matust, hõbepulma, juubelit, näitust ega pritsimeeste aastapidu ilma tädi Simsonita.

Ta kutsuti juba varakult, mitu päeva enne sarnaste suurpäevade lähenemist kohale. Teda tarvitasid kõik seltskondlikud kihid, kui neil vaja oli laialt elada. Ka kõige kehvem tahtis kord elus linnarahva ees hülgada. Kes seda aga mitte ei jaksand, selle seisukord oli juba nii lootusetu, et sellest kõneldagi ei maksa.

R. Espenberg. Väikelinn kuuvagel.

Foto Parikas.

'Tädi' Simsoni' oli kõigeparema koka ning kõige tublima virtina kuulsus, ta oskas keeta, praadida, garneerida, korraldada, käsutada ja muud ja nõnda edasi.

Suurpäevade vaheaegadel elas ta oma tavalisi elatand lesenaise kehvi päivi, muretsedes päätoidust, kehakatet ja kooliharidust oma kahele lapsele, ühe ning teise väiksetasulise pesemise, kudumise ja paikamise tööga. Kust ta aga oma kulinaarsed kunstid saand, jäi teadmata. Kas ta tõepoolest kõigeparemm kokk oli, ei ole võimalik päd panti panevalt kinnitada. Aga et ta midagi ära ei rikkund, seda kinnitasid kõik peenemad prouad, kes peenemate toitute valmistamist ise asjatundlikult kaasa juhatasid.

Ja et ta tubli virtin oli, see on väljaspool igasugu kahtlust, seda võis juba ta näost ning tegumoest lugeda.

Ta oli väsimatult jalgel, omast tüsedusest hoolimata väle, kõigis oma toimetustes ja juhtimistes meelegindel ja järeleandmatu. Vilund, kogend kaptenina juhtis ta alati oma menüü lodja kõigist põhja ning ärakõrbe-mise, vähe-ning ülekerkimise, jahtumise ja liigpalavuse, alla-ning ülesoolamise hädaohtudest läbi. Tal olid ka teada ning käepärast sooda salajased omadused ja vürtside imetegevad võimud, millega juhtund äpardused tundmatuks tehti.

Pääsi, mis tädi Simsoni nii otsitavaks tegi, oli tema sobiv, igasugu nõudmiste ja häälmeelel nähtavusega kokkukõlla tüüriv loomus ning üldine pehme, tädilik olemine.

Ta oskas peenema maja köögis saksakeelt kõnelda ja end väga kombelikult herraste ja jumala meelepärast ülalpidada; võis vähem peenemas köögis sõnu ning lausekesi poetada, mis oma varjatud ja

omamoodi pikantsusega juuresolijaile väga meeldisid; ning võis näiteks, pritsimeeste prassingutel kõik oma lugematutest olengutest kogutud varaga töötavad registrid lahti tõmmata ja olla kui mees meeste seas.

Pritsimeeste aastapidusid peeti suvel, põllumeeste seltsiaias, ning siis, hilja öösel, paberist laternate viimasel põlemisheitluse valgusel ja mõninga tõrviku kumamisel, pikkade korratute söömalaudade ümber kogund viimaste vahvate võitjate hulgas nähti tädi Simsoni, lihavad, üle küünarnukkide paljad käsivarred laual, nende vahel lauale valgund rindade matsakad ja kolmekordsele lõuale toetuval, punetaval naerunäol lai suu, mis pareeris igalt poolt lendlevad varjamatud üt-

lusea' ja saatis vastu samasuguseid. Nähti. — Kõs seda nägi? Vahvad võitjad vaikisid. Voorus ei käind mitte õõsiti aia taga piilumas. Publikum nägi tädi Simsoni alles teisel päeval tavalise vaga lesenaise palgega.

Aga igakord, kui tänaval tädi Simsoni silmati, kihvatas silmajate südames ärev lootus: ehk on jälle midagi tulemas.

Marjaska.

Terav on piir juudi ning ristiiimese vahel.

Ainult Marjaskaga oli sündind mingi haruldane dissonans vere hääles. Tema sidemed oma raassiga olid lõdvenemas ja ta sümpaatiad kaldusid teise rah-

vuse poole. Mitte sellepärast, et ta ristiiimesel mehel oleks olnud. Viimast asja ei ole V. linnakeses kunagi ettetulnud, ei saa ka kunagi tulema. Marjaska polnud üldse mehel, ei ole seda praegugi mitte.

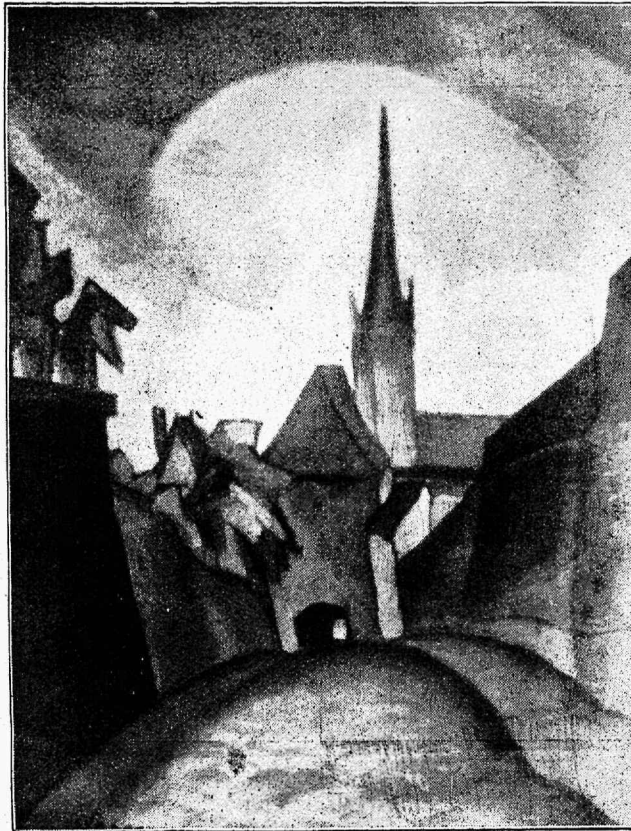
Marjaska oli väikse, armetu plekisepa ilutu tütar. Väliselt täitsa juudiplika, aga kõnes peaaegu puhas eestlane. Ta ei teind tööd, armastas kuskil tuttavat väraval mitte omast soost keskmisest ja alamast klassist omavanuste tüdrukutega tõllerdada, nende juures igapäevaseid külaskäike teha; käis uudiseid korjamas ja poetamas ja muidu oma elavale loomule ning väledale keelele väljendust otsimas.

Teda salliti, kus ta käis. Neil käikudel oli ta ettevaatlik, päätetikkimatu, ei valind paraaduksi ega otsind paraadsetskonda. Ta võis, kui teda tähele ei tahetud panna, hilju ära minna, et teinekord jälle tulla, lootes siis külastatava poolt tähelepanelikumat tuju ning ar-

mulikumat vastu võttu.

Kui „sõbraanad“ parki julatama läksid või poistega olid, siis Marjaskat seas ei olnud: ta seisis aia taga, või kadus ära.

Oma rahvaga tal soojemaid suhteid ei olnud. Ta võis juudi pulmadest osavõtta, kuhu ikka terve linna Jisraeli sugu kokku kuulus; palju suurema õigusegagi kui ristiiimeste pulmadest-pidudest, kus ta ainult aknataguse või lävelähedase kohaga pidi leppima. Võis ka ning pidigi omad rahvuslikud pühad ja kombed kaasa tegema. Aga ta ei jätnud ka jõuluõhtul Luteri kiriku läve ümber kärsitumalt tammumast ning uudiehimulikult orelil poole kuulatamast; sisse astuda ta si-

Peet Aren: Pikk jalg Tallinnas. Foto Parikas.

juugend. Samuti ei jätnud ta lihavõtte öösel Vene kiriku esises rahvamurrus sõelumast ning tuttavatele nagu tegemast, nagu oleks temagi justjust Kristuse ülestõusmise märgiks ligi-mestelt suuandmised vastu võtnud.

Teda ei paelund oma ilm, teda tõmbas siit välja, ilma, et keegi omadest oleks lükkand.

Nõnda ei olnud tal ka oma rahva poistega lähemat tegemist, ehk küll tavaliselt pikapäale iga juudiplika mehele sai, oma linna või naaberlinna, sest juut hoiab oma.

Veel vähem tegemist oli tal teisest rahvusest poisterahvaga. Kui viimastest mõni vähevalivam püüdis talle läheneda, siis nägi ta, et Marjaska oma välise lubavuse juures siiski sarnasel viisil ligipääsmatu oli, et ta rahule pidi jäetama.

Hoolimata sellest, et tema südamel oma rahva seas asu ei olnud ja, et ta ristiinimeste seas paarita osaga pidi leppima ning igapidi kahe ilma vahele jäi, oli ta ikka lõbus, liikvel ning jutukas.

Aga aastas kord olid Marjaskal hiilgepäevad. Siis oodati teda paljudes majades. Siis oli tal sõbrannasid hulk. See oli nimelt juutide paasapähal. Siis rändas Marjaska säravana mööda linna ja tassis, nõnda palju kui iganes võimalik kodust näpata, sõbrannadele „matskeid“.

Arthur Adson.

Peet Aren: Tallinna.

Foto Parikas.

New-Jorgi börsel.

(US ja UCS.)

Võiks kohe arvata, et US tähendab United States (Ameerika Ühisriigid). Ei midagi sellesarnast. US tähendab — United Steel, ameerika terastresti aktsiad. Aga UCS — see on „ühendatud sigarite trest“. Võib elada New-Jorgis aastate kaupa, teadmata, et see on määratu mängupõrgu. Võib aastate kaupa mööda käia pilvedeni küünivatest majadest, ilma, et teada missugused mängupõrgud nendes asuvad.

Kui tõusete elevaatoris ükskõik missuguse pilvelõhkuja alumiselt korralt ülemistele, leiate kindlasti eest brokeri kontori. Sadanded inimesed istuvad kella 10—3 nendes kontorites ja spekulierivad, spekulierivad, spekulierivad.

„Ameerikas spekulierib igauks börsel“, kõneldi mulle.

Oleks ka mujal maades börsespekulatsioon seotud sarnaste mugavustega, spekulieritaks vast niisama.

New-Jorgi börsel on 1.100 kohta. Ja peaaegu

igal, kellel koht börsel, on ka oma kontor klientide tarvis, oma väikene börs. Kõik on sissesäetud ime-mugavalt, mingisugused kuritarvidused maakleri poolt pole võimalikud, kõik on nähtaval, kõik on karvapäälne.

Seinal, spekulierijate ees on suur ekraan, millel hinnad muutuvad mõne sekundi kestes, pärast seda kui nad börsel tehtud. Terve rida isekirjutavaid aparate on siinsamas, mis igasuguse börsoperatsiooni otsekohe edasi annavad. Aparaat ei kirjuta üles mitte ainult aktsiate hinna, vaid ka müüdud aktsiate arvu, siinsamas kõrval aga annavad hulk teisi aparate edasi kõiksugu uudiseid nii New-Jorgist kui ka kogu ilmast, mis börsespekulanti võiks huvitada. Teda huvitab aga kõik. Teises seinas on teine ekraan, puuvilla-, nisu-, sigade ja veohindadega. Suurematel brokeritel on koguni telegraafi eraliinid Chicagoosse, Bostoni, Philatelphiasse. Üldse aga tarvitatakse suuremalt jaolt telegraafi, sest telefoni kaudu võiks nii mõnigi vaheltkuulaja minut aega

enne operatsioonist teada saada: selle minuti jooksul võib aga nii kergesti kaotada ehk võita miljoneid. Telegraaf ja telefon on kõi gile spekuleerijatele tarvitada. Alaliste klientidele on alati hinnata avatud suur kast havanna sigarid.....

Samuti kui Monte-Karlos, istuvad paljud siin hommiku kella 10 kunni kolmeni, ilma, et nad ühestki operatsioonist osa võtaks, ainult hoolikalt kurside muutumist üles kirjutades ja säält võimaluste teooria abil järeldusi tehes. Võimaluste teooria on aga õige alati ühes ja samas — ta toob kaotuse kaasa nii Monte Karlos kui ka siin.

Istudes nii mitu päeva oma kursimuutuste ülestähenduste juures, annab ta äkki käsu omale osta Erie või mõne muu aktsiaseltsi aktsiaid sada tükki. Kui tal juhtub olevat palju raha ja kannatust, võib ta kaks, kolm punkti peaaegu alati, kui tal aga raha ei jätka, et aktsiate kursi langemisel brokerile puuduvat summat kinni maksta — on kaotus päevaselge. Siin valitseb kindel seadus: kaotab alati see kellel rahast puudu tuleb.

Et aga rahast alati puudus tuleb kehvadel ja peaaegu alati jätkub rikkastel, ning selle tõttu elab sinne börse ikka väikespekulantide kulul.

Suured börse spekulandid võivad alati, seda enam aga võivad brokerid, kes saavad ikka oma 12 ja pool dollari saja aktsia päält, nii müües, kui ostes ja ka sel juhul kui aktsiate hind kukub, või tõuseb. Need inimesed lõikavad alati miljoni-ised varandused, kui nad aga mängust enesest kaaskastid ei saa. Brokeri tasku jääb iga aasta päris legaalsel teel mõnikümme miljonit ollari.

See on suur mängupõrgu, kus brokerid ei täida mitte ainult croupier kohuseid vaid on ka osanikud ettevõttes, mida kutsutakse Stock Exchange. Kõigesuuremad osanikud aga ei ilmu ise kunagi börsele, sääl ei näe neid keegi. Nad mõtleavad oma kabineti vaikuses ikka uusi ja uusi kombinatsioone, kui operatsioon liig suureks paisub ja börse kari garanteeritud seaduslikkusega toob oma rahad järkjärgult ta tasku. Börsel mitmemiljonilise kapitaali vastu on raske võistelda — igakord jääb võidetuks. Kui Morgan, ühel hommikul pahema jalaga voodist väljatulles mõtleks kellegi aktsiate kurssi alla suruda — midagi ei aitaks, aktsiad kukuks paratamata. Kuid spekuleerijate õnneks ei

lähe Morgan, ega keegi temasarnastest sarnasele operatsioonile, lugedes seda asjatuks, sest niikuinii võib ta iga aasta 20 — 30 miljoni dollari ohverdada häätegevaks otstarbeks — mis on kui tilk merest.

Enne kui ameerikalikust börsespekulatsioonist osavõtta, peab otsustama kumba osa valite: kas olete härg (bull) või karu (bear). Härg on see, kes spekuleerib aktsiate kursi tõusmise, karu aga, kes spekuleerib nende langemise pääle. Ainult see. Kõik muu on kerge ja lihtne. Börses jaoskond, broker on olemas juba iga võõrastemajas ja maks-tes talle 5—10 punkti (dollarit) aktsia päält, võib

müüa ja osta kahe kolme minuti jooksul kui palju tahes aktsiaid.

Igasugused teated ja nõuanded on teil käepärast. Ajalehed, telegrammid, telefoni ühendused, spetsiaalsed börse bülletenid, tabelid iga üksiku või aktsiate grupi jaoks, brokeri nõuanded telegraafi teel otse börselt, siis näpunäited börsesõprade poolt ja, muidugi, oma pää õlgadel, mis kõigest sellest kokkuvõtte teeb. Kasud mis sarnane börsespe-

kulatsioon kaasa toob näivad kõikumatud ja möödapääsmatud, kuid kõige selle pääle vaatamata, kaotab suurem jagu oma raha paratamata. Pole vaja tabada püüda ühte shansi sajast, ainus mis tarvilik, on aimus kas kurs homme tõuseb või langeb. Kõik on selles, ainult seda on vaja aimata, ei miski ole lihtsam. Kui seda aimata õieti kaks kord kolmest, ehk kolm kord neljast juhusest, ka siis on võit kindel.

Kuid peaaegu kõik kes esimest kord sarnase börsespekulatsiooniga tegutsevad, kaotavad tingimata harjumatus tõttu.

Kui keegi inglane tähendas, et kogu London muuga tegemist ei teegi kui rahamänguga, kuid sääl juures mõtles ta muidugi „rahamängu“ all iga-sugust spekulatsiooni, mis seotud pole tööviljakusega.

Ent New-Jorgile pole sarnast lisandust vaja: see on mängupõrgu selle sõna otsekoheses mõttes. „Ilma börseta, ei lõika miljarde“ võib ütelda täie õigusega praegune ameeriklane.

Ei miski ole kapitalismiga nii kindlas ühenduses kui börse. Mida teravamalt väljakujunend ühe maa kapitalistlik kord, seda enam on sääl arenend börsespekulatsioon.

Mõnikord jäävad filosofid mõttesse kulla tõelise väärtuse üle — on see ühele maale õnneks, kui säält väljaveetakse tarbeained, nende asemel veetakse sisse aga suurel määral kulda? Rootsima, mis sõjaajal kulda täis voolas, tundis teravat puudust produktide järele, hiljem, kui sõda ikka edasi kestis oli ta sunnitud kulla asemel vastu võtma ainult vahetuskaupa, tarbeaineid rahva toitmiseks.

Küsimus kulla tõelise väärtuse üle tõuseb üles veel teravamal kujul võib olla juba lähemas tulevikus. Kuid ei mingisugust kahtlust või tõusta aktsiate väärtuse vastu. Sest aktsiate taga seisavad ikka tõelised vabrikud, kauplused, kaevandused, raudteed, majad, kaubaladud, toiduainete valmistamine. Aktsia ei või kunagi saada valeväärtuseks, sest kõik, mis ühes riigis väärtuslikku, on väljendatud börsile lastud aktsiates. Muidugi mõista ei maksa fiktiivsete ja silmnähtavalt pankrotti viivate ettevõtete aktsiad mitte midagi, kuid see ei halva aktsia kui niisuguse tähendust veel mitte üldiselt.

Aktsia see on kapitalistliku korra kõige täiuslikum organism. Aktsia on kõige petlikum vedrukene kapitalistliku korra hääolust, mida minimaalsem ta üksus, seda suurem mõju tal inimeste meelte päale. Igaüks võib saada 10-ne dollarilise aktsia omanikuks, igaüks võib olla osanik kõigesuuremas ülemaalises ettevõttes. Tööline võib saada Rockefelleri ja Morgani kompanjoniks — ja vihavaen väheneb. See on kapitalismi suurim tarkus.

Mida enam valitseb kapitalism, seda enam on aktsiaid — mida enam on aktsiaid, seda rohkem õitseb börsespekulatsioon.

Kõige suurem börs on Londonis, kuid kõige täiuslikum, kõige üllatavam — New-Jorgis. Igapäevane läbikäik on siin sada — kaksada miljoni dollari, elavamatel päevadel aga veel palju rohkemgi.

Sarnast kolossaalset organisatsiooni pole teist maailmas. Kuid ka kusagil mujal maailmas pole nii kerge pankrotti jääda või miljonäärriks saada kui New-Jorgi börsel!

* * *

Kas teate kuidas vana miljardäär X aitas pastorit? Kord hakkas selle kihelkonna pastor, kus elas miljardäär X. talle kaebama, et väga raske on vahese pastori palgaga oma suurt perekonda toita. „Kui palju on teil praegu raha käepärast?“ küsis X.

„Ainult 10000 dollari.“

„Ma annan teile kirja, minge sellega brokeri juure, andke talle oma 10000 dollari ja las ta ostab selle eest teile neid aktsiaid, mis ma omas kirjas ütlen. Ma kindlustan, et kolme kuu pärast kasvab teie summa kahekordseks. Ainult kellelegi ärge rääkige, missuguseid aktsiaid ma käsen osta . . . võtan teilt ausõna . . .“

Pastor sõitis sedamaid brokeri juure ja ostis aktsiaid. Need olid sama raudtee aktsiaid, mida kontrollleeris X. Muidugi mõista ei jõudnud pastor saladust hoida ja nimetas oma saladust ka teisele pastorige. See ostis nüüd omakord mustaks päevaks

talle pandud rahade eest samu aktsiaid. Lõpuks sai sellest saladusest teada umbes sadakond isikut. Aktsiad hakkasid vähehaaval tõusma, see lisan julgust ja kõik saladusosalised hakkasid neid suure hooga veel rohkem ostma, selle läbi tõusid aktsiad veel natukene, ent kahe kuu pärast hakkasid nad järsku kiiresti langema. Juba langes nende kurs selle hinnani mille eest nad X kihelkonna pastor ostis, kuid langesid veelgi. Pastori juure hakkasid ilmuma ärritatud inimesed, valati pisaraid oma kaotatud raha pärast ja neati. Nõuti, et pastor tingimata läheks X juure aru pärima, milles asi seisab. Pastor läks. „Mis olete teie minuga teind? Ma olen kogu oma varanduse kaotand! — „Mitte midagi sellesarnast, siin on teie 20.000 dollari, ma kindlustasin ju teile, et teie raha kahekordseks kasvab...“ „Aga kui palju teisi inimesi oma varanduse on kaotand . . . sadade tuhandete dollarite kaupa!“ — „Missugused teised? Tähendab teie ei pidand sõna, lobisesite saladuse välja, nende teiste eest ma ei vastuta!“

X. tasku jäi aga sellest operatsioonist üle miljoni dollari. See on juba trikk.

* * *

Mulle kõneles üks vana newjorklane.

Aastat kaks tagasi sõidab mu juure tuttav broker ja pakub mulle müüa mingisuguse kaevanduse aktsiaid, nõuab 45 senti tükist. Nagu teada, maksetakse Ameerikas poolte aktsiate eest kogusumma välja, kuna teine pool osa aktsiatest jääb ettevõtte alguses tihti ainult mõne senti eest tükki. Ma teadsin väga hästi missugune väärtus on mõnikord sarnastel aktsiatel, nad ei maksa rohkem kui paberi hind, millele nad trükitud. Seepärast lükkasingi tagasi tuttava brokeri ettepaneku. Broker hakkas aga päale käima ja pani ette viimaks niisuguse tingimuse: kui need aktsiad ei tõuse omas hinnas kõrgemale siis ostab ta nad minu käest tagasi aasta pärast 60 senti tükki. See teeb välja 33% kapitaalist. Ma ei uskund sarnast kombinatsiooni ja siis pakkus broker mulle hää panga kindlustuse. Pidasin nõu oma advokaadiga, ka see imestas veidra ettepaneku üle, kuid soovitas mulle siiski ettepanek vastuvõtta, kui pank omalt poolt kindlustab.

Sarnasel erakordsel tingimusel ostsin ma 20.000 aktsiat ja kõnelesin ka tuttavatele. Need ostsid otsekohe 150.000 aktsiat. Aasta pärast andsin ma omad aktsiad brokerile tagasi ja sain 60 senti tükist. Kuid teised ostjad, nagu pärast selgus, ei raatsind neid tagasi müüa, oodates tulevikus veel suuremaid kasusid ja nüüd, muidugi mõista, ei osta neid aktsiaid keegi ka ühe senti eest. See on trikk

* * *

13 oktoobril 1907 aastal sündis New-Jorgi börsel hirmus paanika. Väärtpaberid langesid päädpööritava kiirusega, mõned kukkusid isegi saja punkti võrra ja rohkem. Sest ajast päale kardavad ameeriklased iseäranis „Musta Reedet.“ Seda ree-

det, mis juhtub 13 kuupäeval, peab kartma. See paanika sundis just sarnasel reedel — ja oli 13 oktoobril.

Kõik kes soovivad kohta osta New-Jorgi börsele, ootavad tihti aastate kaupa. 1906 aastal makseti selle koha eest kunni 96,000 dollari, nüüd maksab see 50.000—60.000 dollari. Ühe sõnaga, et brokeriks saada peab raha olema. Kontori asutaminegi nõuab üksi kümnedtuhanded dollarid.

Telegraaf töötab New-Jorgi börsel imeväärself. Tihti telegrafeerivad Londoni börse agendid Pariisi üle New-Jorgi. Telegramm, mis Londonist üle New-Jorgi Pariisi saadetud jõuab rutem kohale kui Londonist otse Pariisi. Et sarnase telegrammi sõna maksmata läheb mitu shillingit, ei kohuta kedagi, kui juba üheainsama operatsiooni abil võidetakse kümned ja sajad tuhanded.

Igasuguste väärtpaberite kohta, on tarvitada terve kirjandus tänase päeva andmetega. Kõik, mis sünnib täna uudist, antakse otsekohe edasi isekirjutava aparaadiga ühekorruga tuhandesse kohta. Avab miskisuguse aktsiaseltsi direktor oma suu, kui juba see aparaatidest kantakse igale poole. On olemas ametlikud teatelehed, siis kümnekonna erikirjastuse tabelid, siis iga brokeri era-teatelehed, mis saadetakse kätte igale kliendile.

Ühel vanal brokeril oli harilik komme päevade kaupa istuda oma kontori akna man. Alalõpmata nähti teda sääli istuvat börsetundidel kümnekonna aasta kestes. Teda loeti kõige kogenumaks börse-spekulandiks. Ta seletusi kuulati aukartusega.

Tõusis börsel väärtpaberite kurs, sõnas ta:

„Iseenesest mõista, peab see nii olema. Viljasaak on hää, raha palju, raudteed töötavad suure kasuga ja vaadake sinna — (ta näitas laevalt sada-

masse tulevaid emigrante) vana Euroopa paremad jõud tulevad meie juure tööd otsima, meid rikkaks tegema.“

Järgmiseks päevaks kukkus aga paberite kurs. Vana börse karu aga kõneles sama kindlalt ja usutavalt:

„Iseenesest mõista, kuidas saab see teisiti olla. Viljasaak halb, raha on raske saada, raudteed töötavad suure kahjuga ja vaadake (ta tähendas jälle emigrantide poole) Euroopa ordod tulevad Ameerika tööliste käest tööd ära võtma...“

On palju sarnaseid ettekuulutusi, kuid suurem jagu on neist kõik sarnase väärtusega. New-Jorgi börsel kaabitakse kokku miljonid, sajad miljonid, kuid neid ei kaabi need, kes hoolega loevad igapäev sadasid börseteateid, diagramme ja tabelid. Harjumatult, esimest kord börse-spekulatsiooniga tegutseja võib täna ehk homme juhuslikult võita, kuid lõpuresultaadis, paratamatus korras kahaneb ta raha ja ostutuvad ikkagi börsemiljardääri taskus, kes kõik võib. Neid mehi juba börse kõikumise diagrammid ja tabelid ei huvita, nad võidavad ilma selletagi. Kui ta ise asutab aktsiaseltsi ja omale jätab ilma hinnata kolmandiku osa aktsiatest, loomulik, olgu kurs kui madal tahes, tal on siiski kasud.

Kui kõneled „tõsise“ ärimehega börse-spekulatsioonist, raputab ta pääd ja soovib ettevaatust. „Riskant asi!“ Aga võtke sada miljonääri ja vaadake, kust nad oma miljonid on saand: 99 saja seast on need börsel kokku ajand.

Ei ole paremat masinat, mis pumpaks raha väikestest taskutest suurtesse. Mis on Monte-Karlo võrreldes New-Jorgi börsega? Tolmukübe mäe kõrval!

VI. Krõmov.

Lugijatele!

Meie ajakirja järgmisest nr-st pääle hakkab ilmuma „Berliini Kaja“ veergudel **Albert Kivikas'e** romaan

S i s s i s õ i t

Nimetatud romaan kujutab Vabadussõja hingeelu. Ta tegevustik liigub lõuna-fronti lahingutes, millest autor isiklikult osavõtnud.

Mis sunnib inimest omasarnast tapma? Miks muutub mass hädaohus üheksainsaks kuulvaks, nägevaks ja tundvaks organismiks? Millist osa mängib inimese egoism, kui alandav ja häbistav sürmahirm kuulide all sunnib porisesse kraavi heitma või paaniliselt lahingust põgenema?

Kas oli meie vabadussõja võidupant isamaarmastus, vahvus ja kangelaslikkus?

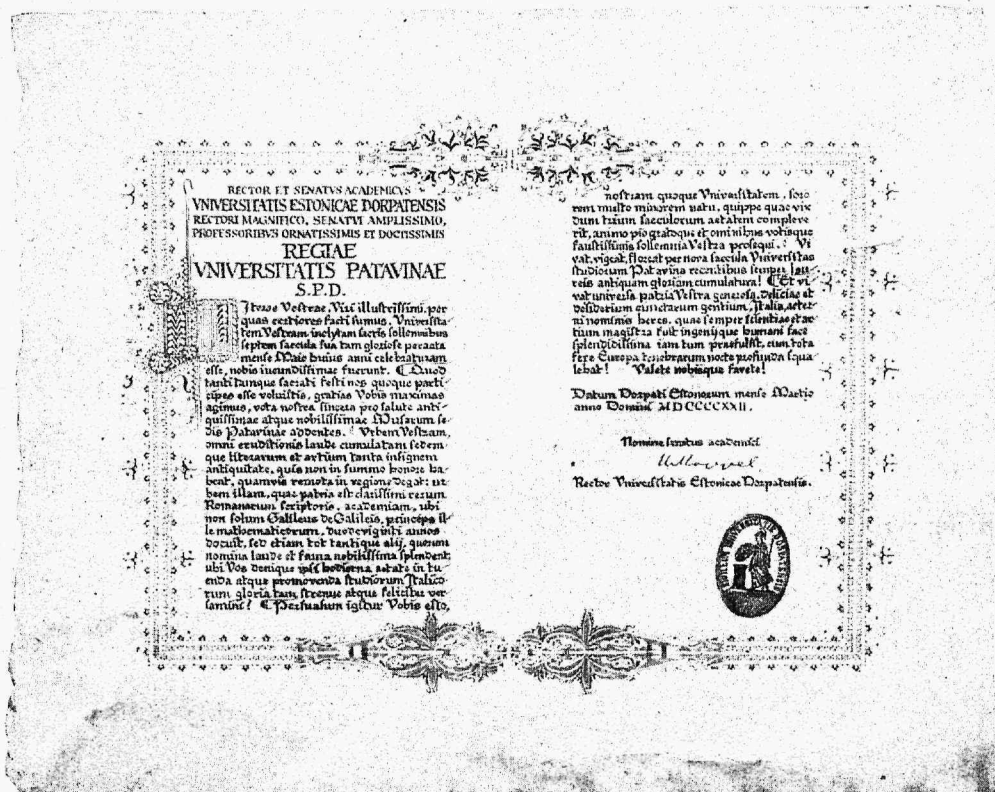
Neid küsimusi eritleb autor romaanis „Sissisõit.“

Vivat Academia!

Tartu ülikooli aadress Padua ülikoolile 700 aastase juubeli puhul.

Käesoleva aasta maikuus mälestab Padua ülikool oma 700 aastast kestvust. Selle järele oleks Padua ülikooli asutamisaasta 1222. Oma kõrge vanaduse pääle vaatamata ei ole Padua ülikool siiski mitte üks vanematest. Kõige vanemad ülikoolid on vanaduse järele järjekorras Bologna Itaalias, Pariisi Prantsusmaal, Salamanca Hispaanias, Oxfordi ning Cambridge'i Inglismaal ja Salerno Itaalias. Bologna ülikool oleks seega kõige vanem ülikool ja seda nimetatakse juba 12 aastasaja algul. Padua ülikooli asutamisaasta ei ole kindel, ühelt poolt peetakse selleks aastat 1222, teiselt poolt aga aastat 1238. Esimest aastaarvu peavad igatahes padualased ise oma ülikooli asutamisaastaks ja on kutsed laiali saatnud juubelipidust osavõtmiseks. Pidustus mis

maikuus peeti, oli elav, sest sarnaseid mälestuspäivi ei juhtu tihti. Tartu ülikool on kutse saand ja saadab aadressi (vaata kõrvalolev päevapilt). Teksti on kirjutanud prof. J. Bergman ja aadressi on joonistand pr. Kr. Mark (Mei). Aadress on joonistatud 14 aastasaja stiilis ühe Paduast pärit oleva Tartu ülikooli raamatukogus leiduva käsikirja järele. Ornament ja suur L (Literae) on sinise ja punase tushiga (päevapildil on sinine valkjama, punane tumedama), teksti algus (Rector... S. P. D.) punase, muu tekst on pruuni tushiga joonistatud. Aadressi jaoks läks korda saada vana, umbes 100 aastat tagasi käsitsi valmistatud paberit. Aadressi viima sõidavad prof. L. Puusepp ja prof. J. Bergman.

Üks rahvusvaheline üliõpilaste konverents.

8-16 aprillini 1920 peeti Tšhekk-Slovaakias, Turnovas ära rahvusvaheline üliõpilaste vastastikkuse abiandmise (European Student Relief, Europäische Studentenhilfe) konverents.

Kokku oli tulnud 83 üliõpilaste edustajat, mees- ja naisüliõpilased 30 eri maast umbes 70 ülikooli poolt. Edustatud oli 21 keelt ja uskudest katoliki protestandi, greeka-ortodoksi, greeka-katoliki, juudi ja mohammedi. Pääle Euroopa oli edustajaid Ameerikast, Indiast, Jaapanist, Väike-Aasiast, Kanadast, Uus-Merimaalt ja mujalt. Eesti esitajad olid prl. N. Beniko (7 rida alt 6-es pahempoolt ja üliõpl. Alfr. Koort. (3 rida alt 1-ne pahempoolt).

Konverentsi kutsus kokku Euroopa üliõpilaste abiandmise korraldus, mis abiandmise tööd on korraldand juba ligi kaks aastat. Abi on antud 12 Kesk-Euroopa riikide, nende seas ka Eesti ülikooli üliõpilastele. Kõige enam on abi tarvitand Tšhekk-Slovaakia, Austria, Ungari, Poola, Saksa ja Vene üliõpilased põgenejad väljaspool Venemaad, millede arv üle 15.000 ulatab. Abiandmiseks tarvisminevad summad on kogutud Euroopas, pääle 12 mainitud riigi, riikidest üle terve ilma. Kogujad on olnud

üliõpilased ise ja pääasjalikult eneste keskel on tarvisminevad abisummad kokku saadud.

Sennise „Euroopa abiandmise korralduse“ asemel põhjendati n. n. „Maailma üliõpilaste vastastikune abiandmise fond“. Sellesse fondi pannakse üle ilma kogutud rahad, kust tarbekorral abi tarvitajatele väljaantakse. Korjanduse suurepärasemaks läbi viimiseks määrati üks nädal iga aasta üleilma „üliõpilaste nädalaks“, kas oktoobri lõpus ehk septembri alguses. Sel nädalal müüakse fondi poolt väljaantud „üliõpilastalerit“, mis valmistatud gummist, nahast või odavast metallist.

Praegusel silmapilgul on kõige suuremas nalja hädas Vene üliõpilased Venemaal, seepärast oli ka üheks tähtsamaks küsimuseks nende toetamine. Otsustati juba lähemal ajal kordasaata abiandmise aktsioon Venemaale.

Pääle konverentsi korraldati Praagas konv. liigetele kontsertõhtu „Studentsky Domov'is“, kus esinesid tshehhid, sakslased, venelased, ukrainlased ja kus mängis Bessaraabia orkester ja teised. Kõik nad astusid üles laval, mille tagaseinale oli kirjutatud: „Unt omnes unum sint“.

A. K.

Rahvusvaheline üliõpilaste konverents Turnov'as (Tšhekk-Slovaakias)

Loodus- on loodusteaduslik ajakiri

Loodus- avaldab populaar kui ka puhtteaduslikke kirjutusi bioloogia, maateaduse, geoloogia, füüsika j. n. e. aladelt.

Loodus- pöörab erilist tähelepanu kodumaa loodusnähtuste pääle.

Loodus- toob igas numbris paremate asjatundjate arvustusi oma alasse puutuvate raamatute üle ja on sellega hääks käsiraamatuks uute raamatute hindamisel.

Loodus- peab silmas ka välismaail ilmuvaid raamatuid ja ajakirju ja ühendab sellega Eesti looduse harrastajat välismaade loodusteaduslise liikumisega.

Loodus- on loomulikuskus avaldamise paigaks Eesti teadlaste kirjutusartiklitele.

Loodus't- on sennini toetand kaastööga Tartu ülikooli vanemad ja nooremad õppejõud, privaateadlased ja loodusharrastajad.

Loodus- tarvitab kaastöölisi kogu kodumaalt.

Loodus- ilmub 6 korda aastas, maksab aastas kodumaal 300 mk., pooles — 165 mk., ja üksik nr. 60 mk.

Loodus- ei tohi puudada ühestki koolist ega ühegi looduse sõbra lauvalt.

Loodus'e- tellimisi võetakse vastu Tartus, k/ü. „Loodus'es“, Vana tän. nr. 1. Toimetus säälsamas.

Kuulutused:

$\frac{1}{1}$ lhk. 2000 mk., $\frac{1}{2}$ — 1100 mk., $\frac{1}{3}$ — 750 mk., $\frac{1}{4}$ — 600 mk. ajakirja taga; kaan'el 100% kallim.

„EESTI SPORDILEHT“ on ainsam spordiajakiri Eestis.

Sporti on üleilmiselt seltskonda tervendava, arendava faktorina tunnustatud ja vääriliselt hinnatud

Eesti Sport teeb edusamme ja äratab väljamaal tähelepanu

On ülim aeg laiemal seltskonnal meie spordiga tutvuneda!

Seda võimaldab „Eesti Spordileht“!

Tellimishind:

aastas 500 mk., poolaastas 275 mk., väljamaale poole kallim.

Toimetus ja talitus: Tallinna, Pikk tän. 47

Kõik loevad

Waba Maa'd!

Sellepärast, et „Waba Maa“, mis ilmub igapäev piltidega 8-32 lehekülge, toob kõige värskemaid teateid.

Kõik kuulutavad

Waba Maa's!

Sellepärast, et kuulutamine „Waba Maas“, kui kõige loetavam lehes, ennast ära tasub sajakordselt.

Berliinis ilmuv ajakiri „Berliini Kaja“, tahab olla rahvalik kuukiri, mida loeb igaüks — töolisest kunni haritlaseni. Ta ei ole kitsa ringkonna ajakiri, vaid pakub väärtuslikku ja arusaadavat lugemist laiematele hulka-dele. „Berliini Kaja“ veergudel ilmuvad pikemad romaanid, jutustused, vested, tõlked, poliitilised ja majanduslikud artiklid, mis sündmusi ja nähtusi erapooletult hindavad.

Päärõhku paneb aga „Berliini Kaja“ pil-tide pääle. Ta avaldab mitmevärvilisi repro-duktsioone, joonistusi, karikatuure meie pa-rematelt kunstnikkudelt ja toob võimalikult rohkesti pilte p ä e v a s ü n d m u s t e s t (nii kodu- kui väljamaalt), linnadest, vanadest ehitustest, suvituskohadest j. n. e. j. n. e. Sel alal ei suuda ükski kodumaal ilmuv ajakiri „Berliini Kajaga“ võistelda.

Augusti kuust pääle hakkab meie ajakiri k a k s k o r d a kuus ilmuma.